

HIND 5 SENTI

Õpilasleht

Nr. 8.

10. novembril 1937.

VI aastakäik

MAAILMASÕJAS

langenud ja surnud sõdurite hulka hinnatakse ümmarguselt 10 miljonile. Nende hulgas on ka palju neid, keda ei saanud matta nimeliselt, kuna mõne lahingu järgi oli laipu loendamatult palju ja polnud aega nende tundemärke otsida; on ka palju neid, keda üldse ei matnud inimesed: hiigelmürsud rebisid ettejuhtunud otse olematuks või matsid paiskuva mulla alla.

Prantslased algatasid ilusa kombe: mälestada ja austada kõiki sõjas langenuid nn. Tundmatu Sõduri kaudu. Selleks valiti Verduni lahinguväljalt (kus langes üksi üle miljoni mehe) üks prantsuse sõdurivormis laip — s. o. kaevati sõjaaegsest hauast välja — ja maeti relvade- rahu teisel aastapäeval — 11. nov. 1920 — Pariisi Elysée platsile Võidukaare alla. Tema haura kiviplaadil leegitseb tollest ajast alaline tuluke ja sinna viivad Prantsuse rahva külalised oma austuspärjad — nagu meil Tallinnas sõjaväe kalmistule.

Keegi ei tea, mis on tolle sõduri nimi — nii aga austatakse ühtlasi kõiki neid, kes on igavese leinpaiga leidnud lahinguväljadel ja kelle kalmu kunagi teada ei saa nende omaksed.

Prantslaste eeskujul korraldati Tundmatu Sõduri haud ka mitmes teises riigis. Igal aastal 11. novembril aga mälestatakse kõikjal surnud sõdureid ja langetatakse lipud...

Riigiraamatukogu
Jä...

Kõrvalpildil on elustunud linoolis harras ja ülev hetk Pariisi Tundmata Sõduri mälestustule juures; langetatud lipud, sõdurid-aupalvurid ja taamal vägev Võidukaar... Elusad on valmis jälle kui vaja, langema eelkäijate teel, et kaitsta rahu ja kodumaad... Ülal pildil aupalvurite asend, nagu see mõnes riigis kombeks.

(Pildid — kunstnik Agu Peernalt.)

KOOLIDE VÕISTLUS

Koolid, teatage oma õpilaste arv toimetusele!

Kool, kus suhteliselt õpilasarvule on kõige enam „Õpilasleht“ tellimusi, saab preemiaks K. K/Ü. „Töökooli“ annetatud

ELEKTRIJAMA MUDELI

Praegune seis:

1. Tallinna L. I algk. 97.25
2. Tallinna L. II algk. . . . . 60.—
3. Kaagvere algk. 50.25
4. Võõbste algk. 46.25
5. Tartu L. V algk. 46.25
6. Üliila algk. 40.50
7. Valga L. III algk. 39.25
8. Otepää L. algk. . . . . 36.—
9. Matjama algk. 32.25
10. Jõhvi alevi algk. 32.25
11. Lepistu algk. 27.25
12. Haimre algk. . . . . 27.—

Päale selle õpilasile-tellijale väärtuslikke preemiaid.

AIALEHELODE MEENITABOL

Põlevkivi on tänavuseni (s. o. pisut enam kui kümne aasta jooksul) välja kaevatud umbes 6,8 miljonit tonni. Sellest on kasutatud õli ajamiseks umb. 1,5 milj. tonni (muu osa küttekiviks) ja õli on saadud üle 300 000 tonni. 1936. a. oli õlisaak üksi üle 60 tuh. tonni, bensiini üle 7000 tonni, tänavu aga loodetavasti pool enam.

Välja veeti õli 1936. a. 11 500 t. Samast aastast arvates loetakse Eesti maailma tähtsamate õlitootjate maade hulka.

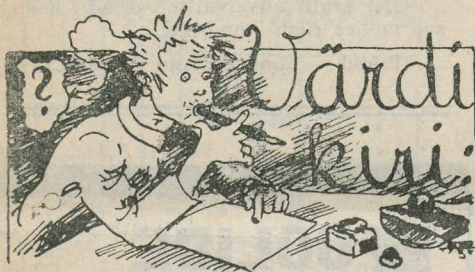
Sinepijahu tuuakse meil sisse igal aastal umb. 14 000 kg, varemalt Nõukog. Venest, nüüd ka mujalt.

Oi seda kibeda hulka! Mitmele kassile sellest küll ninamääret saaks, — meenutades J. Lattiku „Meie noortes“ olevat lugu?! Katsetamine keelatud!!!

Eestist on ostetud haavapuu-pakke, mis viidud Indiasse troopikakiivrite valmistamiseks. Ühest pakust saavat kuni 5 kiivrit. Eesti haab olevat hää ja odavam (hoolimata veokuludest!) kui mõni lõunamaa puu!

„Värskem“ Eesti maavara on diatomiit — kipsilaadiline kerge pulbritaoline aine. Ta on halb soojuse- ja kõla-(heli)-juht, ei karda tuld ja kasutatakse pääle neid omadusi vajavate tarvete ka muudeks otstarveteks. Leidub teda Narva jõe ja Vene piiri vahemikus ja hinnatakse tagavara mitme miljoni tonnile (kiht 5 m paks).

Moodne tehnika suudab valmistada õnnetuile inimesile, kes on kaotanud oma käsi või jalgu (vigastuste tagajärjel sõjas või muude õnnetuste korral) kunstjäsemeid — jalgu, millel on liikmed, nii et kõndides põlvestki paindub, või käsi, mille abil (liikuvad sõrmed!) saab hoida toidu- ja tööriistu ning töödkite teha. Eestis valmistatud jäsemeist maksavad käed umb. 150 kr., jalad 100—160 kr. Jalg on tarvitamiseksõhulik umbes kolmeks aastaks.

KASSID

Mul on kolm kassipoega...

Märkas, et meie kirju kass käib toa juures ainult süüa otsimas, pärast kaob aga kohe jälle tallilakka. Ise laseb nii kavalalt nurru ja nagu on nagu naerune või pilkav. Hakkasin uurima, et mida ta õige sääl lakas teeb. — Ronisin kassile järele ja leidsin heintes pesa kolme silmitu kirju pojaga. Rääkis isale, aga ta sai päris kurjaks, et niiviisi on majas varsti kasse rohkem kui inimesi. Ma nurusin: „Las' neil olla päälegi! Kui suuremaks kasvavad, küll ma nad siis ära müün. Nad ka nii ilusad ja...“

Isa oli siis nõus. Ma sain üpris rõõmsaks, et küll näete, Värdi võib veel püstirikkaks minna, kui aga nuppu on.

Nojah! Kassid kasvasid, ja nüüd on kaunis suurekesed. Hakkasin siis äri tegema. Kuusiku Priidu oli kohe valmis ühte ära ostma. Toogu ma aga oma murdjad ühes, küll kaubale saab. —

Järgmisel hommikul tahtsin õige vara kooli jõuda, et siis enne tunde kaubad kokku saada — muidu tuleb jälle hirmus vahelejäämine. Kui aga hakkasin kassipoegi otsima, ei leidnud ma neid

kuskil. Nagu tina tuhka kadunud! Otsisin läbi talli- ja laudalaka, toad ja voodialused, aga ei midagi. Leidsin nad viimaks saunakambrist kartulikorvist, olid teised kanasulgedesse magama pugenud. Toppisin murdjad raamatukotti (raamatuid ma ühes ei saanud võtta) ja ruttasin kooli. Kartsin hilinemist, kuid joosta kah ei julgenud, sest kassid sagisid mapis nagu väikesed sortsipojad. Klassi jõudsin pool sekundit enne õpetajat. Esimest õnnetust sellel päeval märkis varsti number 1 õpetaja taskuraamatus (mul polnud kodutöö vihikut kaasas). Teised tulid hanereas, need õnnetused ikka! Priidu tuli minu kõrval istuma. Ta hakkas kohe painama, et näidaku ma talle, kas on ikka väärt hiiretapjad. „Ootan'd! Küll vahetunnil näed!“ puiklesin vastu. Tema jälle: „Värdi, ära vigurda omameestega! Näita nina otsagi!“

Tegingi siis mapi lahti. Ei tea, kas Priidu pigistas või mis, aga kassid hakkasid haledasti näuguma. Siis... vupsti! vupsti! vupsti! ja kolm kassi jooksis laudadel ja hüppas üle poiste-tüdrukute päade. Üks neist solpsas jalaga tindipotti, tegi pävaraamatule tagujalaga oma „vapi“ ja ronis siis kribinal kapi otsa. Teine jooksis õpetaja püksisäärt pidi üles!!! Kolmas põgenes aga praakil oleva ukse kaudu kööki. Jätsin maha klassi kõige sääl lokkava ulgumise, hammastekiristamise ja soodoma-komorrage ja lippasin järele oma viimasele pudulajusele.

(Järg lk. 4.)

Tartu Malev pühitses oma 20. aastapäeva. Maleva paraadi võttis vastu kindral J. Laidoner.

Kiitusesadu Eesti Akadeemilisele Meeskoorile. Teatavasti viibis mainitud laulukoor välismaal ja sai kõikjal suure sümpaatiat osaliseks.

Suuremad muusikaarvustajad vihjavad esinenud koori viimistletud ettekandele ja kõrvutatakse teda isegi Dooni kasa-kate kooriga — isegi ületades viimast muusikalise kultuuri ja kunstilise maitse poolest.

Riigihoidja annetas Praha riigiteatri näitejuhile prof. E. Pujman'ile Valge Tähe teenetemärgi kultuuriliste teenete eest.

Ants Eskola sõidab Kopenhaageni, kus ta laulab „His Masters Voice'i“ poolt tehtud ettepaneku järgi kümme eesti laulu heliplaatidele.

„Kõik külade nimed eestistamisele“, selle loosungi all sammuvad paljud emeelsed vallavolikogude liikmed Petserimaal.

3. Balti- ja Põhjamaade vaimse koostöö kongressil, mis peetakse Helsingis, on esindatud kõik Balti ja Põhjamaad (Eesti, Soome, Läti, Leedu, Rootsi, Taani, Norra).

Euwe-Aljechin'i 14. partii võitis Aljechin. Seis praegu 8,5 p. — 5,5 p. Aljechini kasuks.

Rästikumürki seerumina hakatakse tarvitama Seerumi-instituudi andmeil juba eeloleval suvel.

ELANIKKUDE ARV LINNADES

Riigi Statistika Keskbüroo andmetel oli 1. oktoobriks meie linnades elanikke järgmiselt (esimesel kohal on meeste, teisel — naiste ja kolmandal — elanikkude üldarv):

Tallinn	64.273	80.821	145.094
Tartu	25.709	33.756	59.465
Narva (koos N.-Jõesuuga)	10.312	13.867	24.179
Pärnu	9.249	12.170	21.419
Nõmme	8.638	10.591	19.229
Viljandi	5.458	7.290	12.757
Valga	4.575	5.634	10.209
Rakvere	4.357	5.661	10.018
Võru	2.845	3.370	6.215
Haapsalu	1.946	2.887	4.833
Kuressaare	2.119	2.612	4.731
Petseri	2.192	2.443	4.635
Tapa	1.865	1.939	3.804
Paide	1.527	1.849	3.376
Türi	1.510	1.714	3.224
Tõrva	1.355	1.608	2.963
Põltsamaa	1.223	1.545	2.768
Otepää	895	1.186	2.081
Paldiski	295	399	694

Kõikides linnades kokku oli 1. okt. 341.694 elanikku, mehi nende hulgas 150.343 ja naisi 191.351.

VÄARTSEEBIKS KUJUNENUDI!

HIINA MÜÜR

- SUURIM INIMKÄTE LOODUD EHITIS MEIE PLANEEDIL.
- HIINA MÜÜR PEAKS KUUL PALJA SILMAGA NÄHTAV OLEMA.

Kahes maailma kaares, idas ja läänes, lõõmavad sõjatule kõrged leegid. Viis aastat tagasi ründas Jaapan Hiinat. Viimase väed löödi Põhja-Hiinast välja ja suruti Suure Müüri taha. Sõjaõigusega kiskus Jaapan Hiinalt Mandžuuria ja muutis ta oma ülemvalitsuse all olevaks riigiks Mandžukuo nime all. Nüüd aga käivad Jaapani neelud juba terve suure Hiina riigi pääle. — Ühenduses sõjasündmustega mainitakse nüüd tihti kuulsa Hiina-Müüri nime. Sõjaliseks kaitseks on ta aastatuhandete eest ka ehitatud.

Oli aeg, kus Hiinamaa raskesti kannatas mongoli-vägede röövretkede all. Et kaitsta Sise-Hiinat nende rünnakute eest ja isoleerida „Taevapoegade maa“ muust maailmast, käskis keiser Shi-Huang-Ti ehitada vägeva müüri ümber oma riigi. See kannab hiina keeles nime: Van-li-tshang-tshing, s. o. Suur Kivimüür. Ehitamine algas 214. a. e. Kr. Nimetatud keisri aegu jõuti müüri ehitamisega sinnaamaale, kus Huan-He nimeline jõgi kääneb lõunasse, ja alles hil-

jemini jõuti selle ehitamisega ka läänes lõpule, nii et ta haarab kogu Hensi provintsi.

Hiina ajaloolased kõnelevad, et keiser Huang-Ti viinud selle kolossaalse ehitustöö viie aastaga lõpule; iga kuues hiinlane käsutatud tööle. See on kahekordne, sakiliste servadega müür, ehitatud osalt telliskividest, osalt lihtkividest; vahe on täidetud mulla ja kividega. Ta kõrgus ulatub kuni 7 meetrini ja laius 4 m. Iga saja sammu pääl asub torn. Keegi insener on välja arvestanud, et kahe miljoni maja ehitamiseks tarvisminev materjal, arvates iga maja jaoks 2000 kantjalga, moodustaks hädavaevalt selle materjali hulga, mis müüri ehitamiseks on ära tarvitatud.

Müüri kogupikkus on 10 000 liid, s. o. enam kui 4 000 kilomeetrit. See on nii kolossaalne ehitus, mis teadlaste arvates isegi kuu päält vaadatuna peaks palja silmaga näha olema. Ja kuu on meist ometi nii kaugel, et võime 30 maakera telge otsakuti panna.

Vaade Hiina Müürile. Taamal mäeharjal on näha üks torne ja neid ühendav tee. Tornis olid vahipostid. Praegu Hiina Müür ei evi enam olulist sõjalist tähtsust.

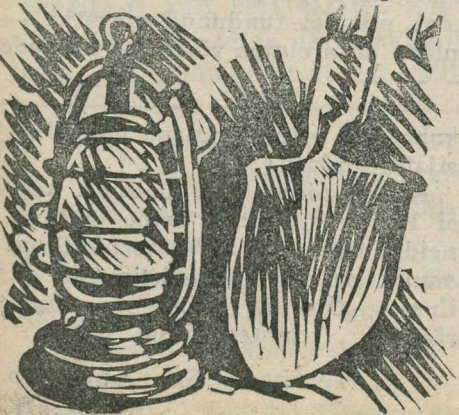
vaata mis tuli säääl hüpleb, kas see ei olegi see tuli, millest rääkisid?!“ Süütasime võsas laterna ja algasime jahti. Ilm oli vahepääl muutunud pimedaks ja laterna valgus ei olnud enam kuigi suureks abiks. Seepärast katsusime lauaga ees olevat maad ning roomasime edasi. Olin lugenud raamatuist, et kalurid ja teised rändajad, kes liiguvad jää, seovad nõoriga oma käed nii, et kui üks kukub vette, siis tõmbab teine tema välja. Nii tegime meiegi. Korruga tuli ilmus õige meie lähedal, ning niipea kui Erko tahtis teda katsuda, hüppas jällegi eemale. „Oi, kui veider, no nüüd läheb alles jahiks lahti!“ hüüdis Erko. Liikusime edasi, lükates ikka enda ees laudu ning ronides nendel. Aga nagu vana-sõna ütleb: „Kus hooletus, säääl õnnetus.“ Erko oli kogemata astunud laualt ning oli nüüd laukas selili. Kuid meie käed olid ühendatud nõoriga. Erko kukkumine oli mindki ehmatanud. Olin jalgadega laual, seepärast polnud mul sisselangemist karta. Erko väljakiskumisega oli suur töö, sest tema jalad olid mudasse liimitud. Sikutasin ja sikutasin. Korruga kostis imelik pots! ning mina lendasin selili lauka teisele küljele. Erko oli selili ning nii veeretades sai ta minu juure. — Katsusin siis minagi end liigutada. Ja oma suureks imestuseks nägin, et ma ei olnudki laukas vaid kuival maal.

E. Moldov
Aa

Õine elamus SOOS

Meie maja asub soo ääres väikeses metsatukas. Pimedail sügisõil, kui astud õue, võib selgesti näha sool tulukesi, mis hüplevad kui vaimud.

Ühel õhtul astusin õue, et minna kaevule vett tooma. Korruga peatus mu silm keset sood hüpleval

tulel. Mis võiks see olla? Olin kuulnud vanemait inimesilt jutte suure puu kohta, kus peituvat ühe paruni varandus. See puu asus aga kesk sood lauka keskel kuival saarel. Selle puu juures hüpleski nüüd see ime — tuli. Proovisin mitmel päeval sinna pääseda, et labidaga kaevama hakata. Kuid alati, kui sain vaevalt teele asuda, kutsus mind isa.

Siis ühel päeval rääkisin tuledest naabri Erkole. See oli nõus, et läheme öösel kahekesi salaja saarele, et toimetada säääl põhjalikku kaevamist. Jäi siis nii, et Erko hangib selleks tormilaterna ja pika laua, mina ka ühe laua ja labida. Erko pidi viima laua ja laterna soo äärde võssa. Mul polnud seda vaja, sest isa-ema lubasid kodust ära sõita. Vaevalt oli isa-ema läinud, kui Erko juba jooksis meile.

Hämarus. Kaks poissi hiilis soo poole, ühel labidas, teisel laud seljas. Andsin labida Erkole, et mis ta muidu mu kõrval hulgub. Korruga hüüdis Erko: „Kuule,

Et nüüd Kole-Pirho lugu nii hästi oli lõppenud, kestis killapidu kahekordse hooga edasi. Vanemad inimesed asetused mugavasti piki kaldaääri, killaõlu voolas ohtralt ja rõõmus ootus täitis meeli. Noorte hullamisel ei näinud lõppu olevat: joosti, sosistati, askeldati.

Osma istus naisega rannal vägeva leinakase all. Alja istus kivil, tugeses seljaga vastu kasetüve ja Osma tema kõrval maas.

„Viimaks ometi tuli aeg, mil saad mahti kõik jutustada. Mis imega sa ometi pääsid?“ sõnas Osma.

„Kui need lurjused läksid sind taga ajama, jooksis karjane Joutti metsast, rebis sidemed ja nõnda pääsime põgenema,“ vastas Alja.

„Aga miks sa ometi varem ei tulnud. Sa ei usu, mis koledat muret ja tuska olen tunnud.“

Alja silitas hellasti Osma pääd ja vastas: „Vaata, me pidime põgenema lõunasse, sest meid aeti taga. Niipea kui julgesime, pöördusime kohe siia põhjapoole, kuid reis võttis aega.“

„Muidugi, muidugi, nõnda küll, aga nüüd oleme jälle ühes, ja see on kõik, mis võin soovida.“

Nende vestlus katkes, sest äkki pahvatas Urimäelt võimas urituli kõrgele üles ja samal ajal tõusis teine niisama uhke Killaneemelt. Karjala hõimu vana hallhabe laulik Pelko-sugukonnast ürgas vägeva häälega urilaulu, mis kõlas kaugele. Aga kui ta oli laulnud mõne värssi, alustas Killaneemel keegi suurel kandlel kaasmängu. Nii toredat urilaulu ei oldud veel kunagi kuulnud. Vaevalt oli laul lõppenud, kui piki rannikut süttis nagu nõia-väel kümneid tulesid, koguni lähema saare kallas säras tuledest. Niisama tasa oli liugunud järvele kümneid meigudega ehitud lootsikuid. Neist hakkas esiti tasa, siis ikka valjemini kuulduma laulu, millele mõned kandlel kaasa mängisid. See oli noortemeeste sangarilaul, mis pajatas kõigist sel aastal sooritatud vägitõist.

Sellejärel oli väheke aega vaikust, siis hakkas rannalehestikust kõlama laul, nii selge ja õrn, et inimesed tummusid kuulates. Ükski kannel ei usaldanud Pelko-neidiste kaunile laulule kaasa mängida, sest kandle hääle oleks ainult helipuhtust seganud. Ja vastasrannale tõusis — seda nägid inimesed lõk- ketule valguses üsna selgesti — esiti üks, siis ikka rohkem haldjaid, nii et viimaks igal rannakivil istus haldjas. Puuladvast kuuldus pröksatusi — hinged asetused sinnagi kuulama. Nüüd oli püha hetk, hingede aeg. Inimesed tundsid, kui lühike on elu, varsti kuulatavad nemadki kõik hingedena maa laste laulu.

KOOLIDELE

*JOHANN FABER

DESSIN

Haamritemärgiga

Pliiatsivabrik A.-S. JOHANN FABER

Lõppes noorte naiste imekaunis laul. Pime oli, ja selles pimedikus leegitsesid urituled. Möödus hetk, teine, kolmas. Siis hakkas kaugele kuulduma õrna, tasast mänguhelina. Keegi ei teadnud, kust see tuli, ega keegi seda mõtelnudki — karjalane nautis mängu võlu. Mänguga ühines lapse selge hääle, mis hõbekellukesena helistas viise. Ja kui laul lõppes, kestis mäng üha õrnemalt ja vaiksemalt, kuni kustus märkamatu hingede kohinasse. Kõik olid vait nagu mingi mõistmatu igavese ees. Teine maailm oli üsna lähedal, piiri ei tundunud olevatki. — Mis on siiski inimlaps ja ta elutee võrreldes hingede maailmaga! — — — (Järgneb.)

Värdi kiri. Algus lk. 2.

Kui kõõki jõudsin, oli kassipoeg parajasti joosnud üle kuuma pliidi, ujunud veidi pesukausis ja hüppas nüüd lauale, kus sattus suurde moosipurki. Püüdsin päästa laual olevat kraami ja hakkasin kassi purgist välja õngitsema. Mu käed said moosiga (ei olnud aega neid ka puhtaks lakkuda), — kass hüppas purgist välja ja jooksis ta-

gasi klassi. Oh seda kabuhirmu, eriti tüdrukute seas! Lõpuks püüdsime ikka kassid kinni ja panime nad kõõki ühte korvi vangis. — Kuigi olin surmani väsinud ligimeste elu ja vara päästmisest, ei lastud mind ometi mitte rahulikult pinki istuda, vaid pidin nurga minema. Ma ütlesin küll: „Pai kooliherra, egas mina...“ Tema jälle: „Ega klass pole ometi

koht, kus mõni jõnglane võib tiigris- riiahti pidada!...“

Kassid pidin koju tassima, sest ei Priidu ega keegi teine tahtnud neid enam osta. (Vast ehk Sina, onuke, paikene? Annaksin kas või ilma!) Õpetaja lubas ka isale rääkida... ja tead isegi...

Tervitades Sinu purukurb

Värdi.

Im muutus kord-korralt ikka külmemaks. Hiiglasured jääpangad ilmusid merele. Vahel sadas lund. Vaatides ja pangedes olev joogivesi külmis ühes öösi. Ning siis juhtus, et laevad, otsides ühes lahes öösiks varju, ei võinud säält enam lahkuda. Kogu laht oli öö jooksul kinni küllanud. Nad pidid talveks sinna paika jääma.

Tänapäev oleme sellega harjunud, et asjast huvitatud inimesed jäävad talveks Spitsbergeni, Franz-Joosepi maale ja Vrangeli saarele elama. Kuid too talvitamine toimus esmakordselt. Inglased polnud selleks sugugi ette valmistanud. Meestel polnud kasukaid ja sooje jalatseid.

Mähkides end kaitseks, mis iganes leiti laevadele, surusid madrused end ligistikkude laeva koldele, kuid ei saanud kuidagi sooja. Koidelt hoovas kuumus, kuid kajuti seinad jäätusid ja kattusid härmatisega. Kuid külm kõvenes iga päevaga...

Kevadel Koola poolsaare randlased sõitsid Varasina jõele lõhesid püüdma ja silmasid lahes kaht laeva. Nad jutustasid hiljem Koola vofevoodale (maakonna ülemale): „Seisavad ankrus nagu peatu- sel, kuid inimesed on neis kõik surnud ja kaup on neis palju pääl“.

Kohtusid jälle päale maru moodsimist ja sõitsid edasi.

tud puid, mida Siberi jõed kannavad Jäämerele, tassisid laevalt laudu ja ehtasid hüti. Hüti keskele laudusid nad suure ahju, seintele kinnitasid narisid, ehtasid panipaiga tagavaradele ning rannalt töid kohale põletuspuid. Nüüd ei kohutanud talv neid enam. Kestva polaar-öö tulekul hollandlased pidasid jahti valgeile jääkarudele ja hakkasid ka polaar-rebaseid silmustega püüdma. Iga tapetud karu andis liha ja sooja kasuka, iga rebane — mütsi või labakindad. Merehädalised ajasid kuidagi kevadeni läbi, ja kui meri jäätst vabanenud, saabusid nad paatidel koju tagasi.

300 a. seisis Barendsz'i hütt Noovaja Zemljaal, ilma et keegi teda oleks külastanud. Seinal rippus vanaaegne kell, mis sarnles kirstuga, nurki mööda lamasid helebardi* ja tulekivi-lukuga püssid ning koldel seisid nõgised katlad, milledes talvitajad 300 a. eest keetsid endale karuliha.

Nüüd on hütt juba varisenud, helebardi ja kell on viidud Hollandi muuseumi, kuid mälestus julgest meremehest Barendsz'ist on jäädavalt seotud Noovaja Zemlja randadega.

Maateaduse-kaardil seisab Noovaja Zemlja kõrval päälkiri: „Barentsi meri“.

Päale Barendsz'i katsusid veel 2—3 meresõitjat

* helebard — lühike kirvega varustatud oda.

Oli juba angustikuu algus — seega mitte just väga soodus aeg põhjamaa reisideks. Vaevalt jõudsid laevad Norrmaad silmist kaotada, kui esimene sügistorm neid tabas. Ta ajas laevad kõiki maailma-kaarti mööda laiali. Üks laev, mida juhtis Chancelor, kadus hoopis vaatepöörilt. Kaks viimast aga ramaa ja pöördusid siis itta — Siberi poole.

Ning mõne kuu pärast juba väljus 3 laeva Ing- hismaalt. Nad läbisid Põhjameret, läksid ümber Nor-

saarte avastamiseks ning kasutamiseks“.

Samal õhtul veel asutasid kooslijad „kaup- meeste seltsi uute tundmata maade, merede, saarte ja tugallased, ega hispaanlased.“

rannikud olivat meri vaba. Sääl ei häiri teid ei por- Kuid Robert Torn Bristolist ütles mulle, et Siberi nuddi, kui mu pootsman poleks tõstnud massu... nikuid mööda. Oleksin kindlasti Hiinamaale jõud- sisin ise teed sinna, purjetades Põhja-Ameerika ran- Siberi kaudu. Kui mina olin alles noormees, ot- redest, unustage need. Katsuge sõita Hiinamaale Torn Bristolist juba 26 a. eest — loobuge lõuna me- Cabot, kõnelen teile sellest, mida mulle ütles Robert „Palun rahu!“ hüüdis Cabot. „Mina, Sebastian „Kuid sõidutee Hiina?..“ vaieldi vastu.

„Jätke lõuna mered.“

ses kaudu laual lamavat kaarti ning sõnas lõpuks —

oli avastanud uue mandri. Ta uskus kindlasti, et leidis läänepoolse tee Hiina ja India kaldaile. Sel- lest tulebki nimetus kaardil — Lääne-India. See on mälestusmärk suure meresõitja eksimusele.

Ja isegi hiljem, kui selgus, et Ameerika pole sugugi India, ei nimetatud teda kohe Ameerikaks, vaid hüüti kord Uus-Indiaks, vahel Lääne-Indiaks ja ka Uus-Maailmaks.

Alles 15 aastat päale Ameerika avastamist ilmus maadeuurija Amerigo Vespucci' (loe: Ves- pütši) sulest väike raamatuke tema Brasiilia reisi- kirjeldistega. See oli esimene raamat, mis käsitas Ameerika maa-alu ja nende olusid. Raamatut osteti õhinal. Amerigo Vespucci' jutustised meeldisid kellegi saksa õpetlasele nõnda, et ta tegi ettepaneku kogu Uus-Maailma nimetada Amerigo' auks — „America's“.

Tollest ajast saadik vilksahtas Ameerika nimi kord ühel kaardil, kord teisel. Kuid algul hüüti Ameerikaks mitte kogu mandrit, vaid ainult Bra- siiliat. Alles ligikaudu 100 a. päale Ameerika avas- tamist maateadlane Ortelius kandis selle nime üle kogu mandrile.

soidatud. Kuid ütlen teile... "Ta vaiks ja silmit- Cabot vastas: "Mina olen rauk, minu sõidud on võtte juhiks." tee Hiinasse ja palume, et teie oleksite meie ette- "Ei," vastas Chancellor, "meie tahame leida uue hispaanlased, uputada portugali laevad?" "Mida teie siis tahate," küsis Cabot, "maha lasta meie jätme kõigest ilma."

Ida-India enda kätte, hispaanlased aga Lääne-India, Portugalilased kiskusid laual olevale suurele kaardile. Ta ütles sääljuures: "Portugalilased kiskusid laual olevale suurele kaardile. cellor (loe: Censlor) oma istmelt ja asetaskä kutsuti. Seepäale tõusis kapten Richard Chan- tas lauale kõrge musta kübara ja küsis, miks teda Kuid Cabot tuli siiski. Ta võttis seljast mantli, ase- temata aga ei tahtnud nad nõupidamist alustada. see vana meresõitja ei tule üldse koosolekuile. Ilma väljus kodunt väga harva ja kaupmehed kartsid, et Kuid nüüd oli see mees üsna vanaks jäänud. Ta meresõitjaid.

paale Columbuse kõige ettevõtlikumaid tolliaegseid dus kaasa minemast. Varsti oli Sebastian Cabot tahtnud veelgi edasi tungida, kuid meeskond keel- igavese jää valdkonda — polaarjooneni välja. Ta avastamisest. Isiklikult oli ta kord isegi jõudnud rannikute ja Tursamaa (praegune New-Foundland)

IX

KOLMAS TEE

Hispaanlased otsisid teed Indiasse ja Hiinasse läänepool, portugallased — idas. Kuid oli veel kolmas tee. See, kes on kuulnud venelaste „Krassini“ ja „Malõgini“ sõitudest, jälginud kaardil „Sibirjaki“ reisi, see leiab ise tee, millel hollandlane Barendsz (ka Barentz) tahtis jõuda Hiinasse.

1552. a., täpselt 60 a. pääle Ameerika avastamist, toimus Londonis tähtis nõupidamine. Kellegi rikka linnakodaniku majja kogunes kümmekond kaupmeest ja laevakaptenit. Nad istusid poolhämamas, võrdlemisi madalas toas, suure laua ümber, mil põlesid vahaküünlad ja mis oli kaetud merekaartidega. Seltskond ootas kapten Sebastian Cabot'i saabumist.

Viimane oli eluajal sõitnud paljuil meredel ja ookeanidel. Ta oli kuulsa Giovanni (John) Caboti poeg, kes omal ajal ostis Englise kuningalt patendi, mis temale õiguse andis „kuningliku lipu all korraldada uurimissõite kõigil maadel, meredel ja lahtedel ida-, lääne- ja põhjapool Inglismaad.“ Ainult lõunat ei võinud kuningas müüa. Sääli majandasid ülivõimsad hispaanlased ja portugallased, kes ei sallinud palumata võistlejaid. Sebastian Cabot oli kõigist isa üritusist agaralt osa võtnud ja neid hiljem jätkanud. Juba 20-a. noormehena võttis ta osa Põhja-Ameerika

imestunud Chancellor madruselt. „Kust õpitsid sa hiina keelt kõnelema?“ küsis matul keelel. „Hiinlased“ vastasid temale sedamald. ette ja karjus „hiinlasile“ midagi, mingil arusaada- Saali äkki asetaskes keegi madrus kaded toruna suu malt kuulnud. Kes nad siis lõpuks on? metega hiinlased! Sellest polnud Chancellor vare- olid neil tihedad, laiad, peagu võõni ulatuvad. Habepatsse ega pilusilmi, ega siidkuubi, kuid habemed sarnlennud sugugi hiinlastega. Neil polnud pikki Chancellor. Lambanahkseis kasukais inimised ei les, et avastas India, ja eksis samuti. — Eksis ka leidis Kullajõe, ja eksis ometi. Ning Columbus mõt- eksimist. Kuid ka kapten Baldaya oli arvamisel, et paat on ka hiinlaste oma. Teie imestate ta ränka veendunud, et see maa on Hiinamaa ja et jõgi ning „Need on hiinlased“ arvas Chancellor. Ta oli seis kasukais. paat, mil olid mingid inimised pikkades lambanahk- re jõe suudmes tundmata rannikule. Jõel sõitis ringi sinda edasisõitu. Augustikuu lõpul maandus ta suu- Teistest laevadest eemale actuna jätkas ta üks- Ei, Chancellor'il oli õnne. Hismaale, või külmast samuti jäässe? Kas hukkus ta tormis, või pöördus tagasi Ing- vaga? Kuid mis juhtus kolmanda — Chancellor'i lae-

„Need pole kellegi hiinlased“ vastas madrus, „need on moskoviidid. Olin noores eas Türgimaal vangis ja minuga ühes istus keegi kasakas, Ivan Öigarin. Temalt õppisingi moskoviitide keelt.“

„Siis sina küsi neilt, mis meri see on?“ ütles Chancellor. Madrus hakkaski inglasele tõlgiks.

„Nad ütlevad — see on Valge Meri“ kurtis madrus.

„Kuid see jõgi?“

„Põhja-Väina jõgi.“

Nii juhtus, et Chancellor ei sattunud Hiinamaale, vaid 1564. a. alustas kauplemist moskoviitidega.

Nüüd hakkasid ka teised inglased Valgele Merele purjetama. Põhja-Väina kaldaile kasvas kaubalinn Arhangel'sk.

Kuid inimesed ei unustanud, mida öelnud Cabot põhja teest Hiinamaale.

Inglaste järel püüdsid hollandlased purjetada ümber Siberi. 1594. a. siirdus meresõitja Barendsz Põhja Jäämerele. Tema reis ei kestnud aga kaua. Noovaja Zemljaa (venek. — Uus Maa) läheduses ujuv jää muljus laeva puruks. Paatidel koju tagasi sõita polnud üldse mõeldav — jääväljad sulgesid mere. Hää, et Noovaja Zemljaa oli üsna läheduses. Meremehed kolisid purustatud laevast sinna üle.

Rannal kogusid hollandlased endale merest uhe-

VI LOOMINGUVÕISTLUS

ALGAB KUUES VÕIDUJOOKS VAIMLISEL SPORDIVÄLJAL — SEEPÄRAST TERITAGEM SULED

Võistlus on jällegi kahejärguline. Esimese hinde teostab toimetus, kes valib sobivaid töid lehes ilmutamiseks. Nende eest makstakse autorile tasu. Ilmunud töist valivad lugejad kõige paremad, mille autorid tunnustatakse „Õpilaslehe“ laureaatideks. Laureaatide elulood ja pildid ilmuvad lehes, et me tunneksime ka omi paremaid. Tänavuses aastakäigus ilmunud tööd võtavad võistlusest osa.

Võistlus jaguneb sisult alaosadesse: proosa (P), veste (V), naljand (N), tehnika (T), memuaar (M), reisikiri (R), luuletus (L), arvustus (A), helitöö (H) ja joonistus (J).

P. all tuleks mõista töid, mis omavad tavalise jutustava sisu.

V. all ootame töid, mis omavad humoorset ilmet, mingi sündmuse või asjaolu kujutamisel „köverpeeglis“, umbes nagu senised Värdi kirjad.

N. on nopitud tõsielust või oma loodud — „naermiseks“.

T. alla kuuluvad mitmesuguste masinate, „vigurite“, kombinatsioonide jne. kirjelused, eestkätt muidugi oma leiutised.

M. moodustavad mälestused suurmeestest, ajaloolistest sündmustest, paikadest jne., millel on laiem tähtsus.

R. matkamuljed, laagrimälestused, ka kodukoha kirjeldused.

L. luuletuste mõiste on vist isegi selge.

A. arvustuste all ootame hindeid uutest raamatutest, ka „Õpilaslehest“ ja temas ilmunud üksikuist töist.

H. }
J. } on samuti selged.

Tööd kirjutada 1—4 lehekülje pikkuses (vihulehe kaust), korralikus käekirjas ja lehe ühele poolele. Joonistused ja noodid olgu samuti selged, et neid võimalik klišeerida. Korratu välimusega tööd võistlusele ei pääse. Iga töö peal olgu järgmised andmed:

Autorinimi, vanus

Elukoht

Päälkiri

Töö liik tähega
(Näit. „M“)

Tööd saata „Õpilaslehele“ Võidu t. 10 Tartu, või „Kooli-Kooperatiiv“, Suur-Karja 19 Tallinn. Nende kohta ilmuvad hinded „Kirjavastuste“ all, et autoril oleks võimalus jälgida tööde saatust ja ühe töö õndumisel katsetada teisega.

„ÕPILASLEHT“.

Seiklus soos

Algus lk. 3

Nüüd oli tulede jahtimise isu kadunud, sammusime vaikselt laterna poole, mis oli eemal külili. Tagasi vaadates hüplesid veelgi need pettetuled, nagu narrides meie saatmatust. Võtsime jällegi lauad ja sammusime suure puu poole, mis mustas ees. Asetasime lauad laukale ning roomasime nendest üle laukasaarele. Asusime kaevama. Suur mänd kohises võimsalt, see äratas meis õudu. Paistis, nagu askeldaksid sajad vaimud teisel-pool laugast meiega kaasa. Eemal huikas öökull, külmajudinad jooksid üle selja. Erko tahtis järele jätta, kuid sellega ei olnud ma nõus, kui juba siia päästud, siis peab ka kaevama. Kaevasime kordamööda. Korraga kõlksatas labidas millegi vastu. „Kuld“! kostis meie suust. Nüüd alles algas kaevamine. Erko näitas tuld. Kuid meie suureks ehmatuses oli sääli kivi. Olime kaevanud vale kohal, arvasime. Teine kord! Läksime

siis kodu poole. Teel rääkis ikka Erko, et ta teine jalg olevat pisut kergem. Kodus viskasin labida küüni ja heitsin magama. Isa-ema ei olnud veel kodus. Hommikul olid jalad-kondid kanged ning paistes, et kogu maailm nagu oleks halvemaks muutunud. Läksin Tõistrelle. Sääli rääkis Erko, et tal on pastel kadunud, teab kas laukasse või mujale. Erkot ootas muidugi „külm saun“. Ei nüüd ole enam isu säärasteks seiklusteks. Ja tean ka, et soo-tuled pole vaimud, vaid gaasid, mis õhus põlema sütitavad.

KIRJAVASTUSED

E. Kirss, Ain Reinla, Elmar Ploom, Märt Merikaru, Heino Verev, U. Raunas, H. Tarm, Kännu Karla, E. Tarum, Evald Moldov, A. Veeremets, A. Hirv — EI!

E. Leis — „Vetevoog“ jaa. „Raadio“ — jaa. O. Peltser — muist. L. Rahu-maa „Sügis“ — jaa. Kännu Karla „Karjapoiss“ — võib-olla. Väike Säälik — jaa. Ilmar Veeremäe — võib-olla. M. Pille naljad — jaa. H. Pihlapuu — „Sügiskiri“, J. Vettik — ainult „Kohv“, H. Tann — nali, Kännu-Karla — nali — jaa.

H. Heling
Väraska

L.

Jänes

Tormid uluvad nüüd juba käes on sügisene ilm.
Meil on soe ja armas tuba,
vaesel jänesel on külm.
Metsas püssid pauguvad
ja jahikoerad hauguvad.
Poiss sääli hüüab juba: „Näe,
jänes jookseb üle mäe!“

Jänes kardab Krintsu, Krantsu,
poisikest ja jahimeest.
Tuul teeb võsastikus tantsu,
koer see jookseb metsa seest.
Jänes jalgu sirutab,
tuli püssist virutab.
Jänes kaob künka taha,
mees jääb üksi lumme maha.

E. Ehrlich, 12 a.
Paistu

P.

VÕISTLUSED UDIAS

„Juure Arno, pressi Paul!“ kuulduvad hüüded. „Kusti, ära jäta,“ lisavad mõned juurde. Selle põrgulärmi tekitajaiks on kümnekond poissi, kes teevad siledal karjamaal võidujooksu. Taamal, kartulipõllul, hüppavad teised kaugust ja kõrgust. On ju viimane aeg trennida pühapäeval peetavate poiste kergejõustiku-võistluste vastu, mis seekord korraldatakse Udia rahvamaja juures. Poisid tahavad sellest kindlasti osa võtta, sest Arno peaks 100 meetris kindlasti teisele kohale tulema, kuna ka Karlal on kuulitõukes lootusi pääseda esimese kolme sekka. Nagu kuulda, antavat igal alal kolmele esimesele kohale tulijale auhindu.

Tänaseil võistlusil esikohale tulijad lähevad Udiasse võistlema. Seepärast ka pingutavad poisid eriliselt, igaüks tahab ju võistlema minna.

Korraga kostab poiste kurvastuseks hele hää: „Poisid, ko-juul!“ Tõnsu-poisid peavad minema. Ega siis teisedki enam jää. Ühiselt lepitakse kokku, et iga poiss harjtagu kõvasti kodus, see siin jääb viimaseks võistluseks koos. Pühapäeval tulgu aga kõik kella kümneks siia kokku, ning siis ühiselt Udiasse.

Tõnsul on täna kibe tööpäev, veetakse ristikeinu põllult koju. Ka Paul ja Juku on „kamandatud“ lakka heinu vastu võtma. Aga poisid pole kuskil näha, enne natuke moepärast tõstsid, aga nüüd on nad kadunud kui tina tuhka.

Järgneb

Järgm. nr. saate

hinnata KALENDRI

Edgar Leis, 13 a.
Kanepi

P.

HEINAL

Mõni üksik pilvetomp ujus üle sinise taevaotuse, kattes hetkeks päikese enda varju.

Niidul käib kibe töö. Töötatakse trikoodes ja pruuniks päevitatuna. Higi voolab aiva ojadena. Kuid kes seda tähele paneb! Heinal on tarvis küüni ajada, sest kauguses kuulub mürinat ja on oodata äiksevihma. Suurte viglatäitega lendab krõbisev kuiv hein küüni, kus virgad käed ta laiali kannavad. Osa on ametis saadude küüni juure kandmisega, kuna mõni „suvisaks“ kasutab kaugemal jõeääres veel enne vihma päikest pruunistumiseks. Pilv tõuseb metsa tagant nähtavale ja kuulub tugevat kõminat.

Õpilas-
lehe

KA LEN DER

↓

Juba langevadki esimesed vihmapiisad. Higiomad töötajate nägudel muutuvad veeojadeks, kuid seda ei panda tähele. Alles siis, kui välgud tihedamini sähvima hakkavad ja ägedad kõuekärgetused õhku lõhestavad, poetakse küüni. Vajutakse värskesse hein-

tesse ja vahitakse välkude sähvimist.

Välgud sähvivad, mürin, vihm vahetpidamata, — õhtuni. Alles õhtu eel pääseb koju. Isa annab hobusele piitsa, kõuekärgetused kuulduvad kauguses, sõidame heinalt koju.

OMATEHTUD PANTOGRAAF

Leidlik võte jooniste suurendamiseks ja vähendamiseks

Pantograaf on tööriist, mille abil võite kopeerida, suurendada ja vähendada jooniseid ning illustatsioone. See riist on näidatud joonisel nr. 1. Järg lk. 10

KLEIT VAJAB KORRALIKKU RIIDEPUUD

Riidepuu otstest jäävad sageli jäljed kleidi õlgadele, eriti, kui kleit on kergest siidist. Ka libiseb kleit siis puult hõlpsasti maha. Et neid pahesid vältida, heegeldatakse riidepuu ümbrik, tarvi-

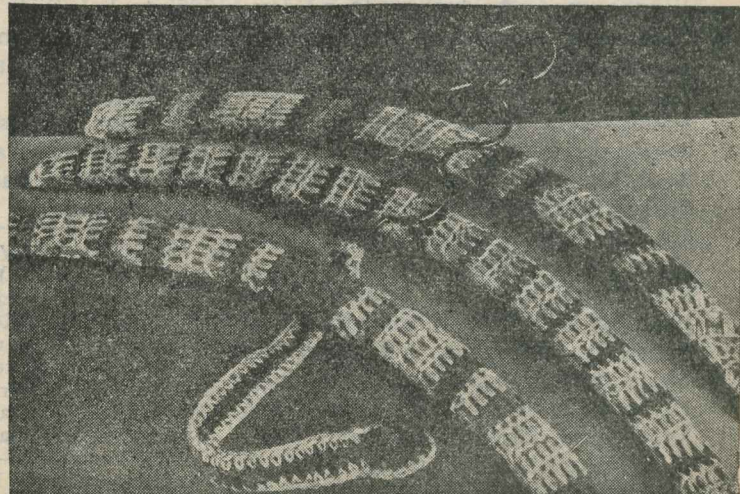
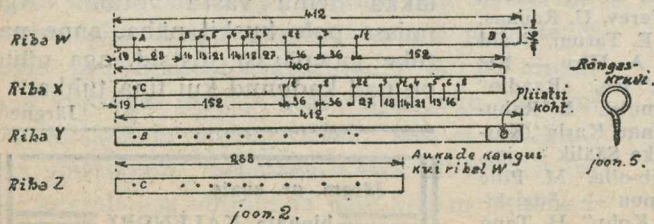
tades selleks igasuguseid lõngajäake, ükskõik, kas see on siid või villane. Heegeldatakse sammakoe või kinnissilmades ümberringi kududes pikk tupp, paras riidepuule, konksu kohale tuleb jätta avaus. Teine ots ömmeldakse kokku. Trippriidepuud on suk-kade jne. riputamiseks.

↓

on valmis

igale

lugejale

SPORT

Meie paremaid matimehi

Voldemar Mägi - Keres matil

Püsiv töö ja tahe viib sihile

Keskkaalus meie kuulsaimaks maadlejaks on noor V. Mägi. Maadelnud pole ta kaua — aastat viiskuus, eluaastaid on tal 22, seega paremad ajad on alles ees. Asjatundjad loodavad temast palju.

Maadlema hakkas Mägi 1931. a., olles 16-aastane. Õppis Tallinnas „Kalevi“ poolt korraldatud maadluskursusel esialgsed „krihvid“ selgeks ja hakkas püsivalt ning

suure innuga treeningul käima.

Ergutajaks matirebaseks hakkamisel oli üks poolvendi, kes omal ajal oli Austraalias elukutseliseks maadlejaks. Sellega oli Mägi alalises kirjavahetuses ja temaski tärkas salajane soov maadlejaks hakata.

Raske oli Voldemari tõusutee. Amet — ta oli restoraaianides uksehoidjaks — nõudis oist töötamist, ja selle mõju on arengule alati tagasikiskuv. Aga Mäel oli hääd tahet: hommikupoolel puhkas ta väsimust ja õhtupoolikuti näppas mõne tunni treeningule. Nii möödus see päevast-päeva, aastast-aastasse, kuni sõjaväkke minekuni. Edenemine tuli alul aeglaselt, aga hiljem juba suuremate sammudega. Aeg-ajalt võistlused ja võidud ergutasid meest ikka hoolsamale treeningule. Käies Soomes võistlusil, meeldis ta soomlasile eriti oma

julge võistlusviisiga.

Tema maadlus polnud mõttetu püsimine, vaid alati võteterikas, julge, pääletungiv (Nagu Keres maalaul). Mäe maadlus pakub vaatajale alati huvitavat ja sunnib neid elama kaasa võistluskäigule.

Mäe võitude kuulsus levis ka Rootsi ja praegu on ta Põhjamail korraldatavail maadlusvõistlusil eelistatuid Eesti maadlejaid Palusalu ja Neo kõrval.

Mägi võistles edukalt Berliini olümpiaadil, kus ta kahjuks vigastuse tõttu auhinnale ei pääsenud. Euroopa meistervõistlusil Pariisis tuli ta kolmandaks rootsi maadlusinseneri Ivar Johansoniga ja sakslase Schäferi järele.

Maailma parima keskaallase — mitmekordse olümpiavõitja ja euroopameistri Ivar Johansoniga, on Mägi kohanud vaid üks kord. See oli Taanis 1935. a. Euroopa esivõistlusil. Mägi oli siis veel kogemusteta maadleja ja ei tundnud suurmaadlejate võtteid. Johanson viis ta järsu tõmbega parterisse ja hakkas sääli kõvasti pookima. Mägi

pani hambad risti ja pidas vastu. Kuid Johanson pigistas talle küünarnuki nii kõvasti ribide vahele, et tal 2 ribi murdus ja siis muidugi seljatas Mäe. Sakslase Schäferile tänavu kaotas Mägi väga napilt, punktidega. Kolmandat Euroopa paremat keskaalumeest — soomlast Pikkusaarit on Mägi võitnud kahel korral, neist ükskord isegi Soomes.

Ees on Mäel aga terve rida suuri võistlusi ja loodame, et ta neil edukalt esineb.

Varsti vabaneb Mägi sõjaväeteenistusest ja siis tahab ta loobuda senisest elukutsest, mis mõjub kurnavalt ega anna aega treeninguks. Loodame, et see tal õnnestub.

„T. P.“ järele

TARTU ÕPILASED

ostavad kõik kaubad

Õ
K KOOLIVARAST

Tartus, Võidu 10

J. KIVASTIKU

spordiäri
varustab

KOOLE ja ÕPILASI VÕIMLEMIS- ja SPORDITARVETEGA.

Tartus, Rüütli 8

Telefon 6-02.

■ Eesti võitis ■

POKSIMAAVÕISTLUS SOOMLAS-
TEGA LÖPPES 5:3

Tallinnas rullunud pinev maavõistlus tõi Eestile kindlalt suure võidu, kuigi ennustused, eriti Soomes, ei töotanud meile midagi hääd. Eesti võit oli teenitud.

Võitsid meie meestest Stepulov, Vahi, Leet, Salong ja Linnamägi; soomlasist võitsid Lehtinen, Huuskonen ja Siponen.

Järgm. „Õpilaslehes“ ilmub huvitav kirjeldus sest lahingust.

Ringi ümber spordi

Prantslased huvitatud Eesti jalgpallist. Prantsuse Jalgpalliliidult saabus ettepanek Eesti Jalgpalliliidule rahvusmeeskonna saatmiseks Pariisi 20. veebruariks, kas Pariis-Tallinna linnadevõistluseks või Eesti-Prantsuse maavõistluseks.

E. J. L. andis põhimõttelise nõusoleku.

Helveetsia-Itaalia maavõistlus jalgpallis lõppes viigiga 2:2, kuna Prantsus-Hollandi maavõistlus lõppes üllatuslikult 3:2 Prantsusmaa kasuks.

Euroopa esivõistlused kergejõustikus peetakse 3.—5. sept. 1938. a. Pariisi olümpiastaadionil.

Eesti korraldab Euroopa meistrivõistlused kreeka-rooma maadluses, mis peetakse, nagu nüüd selgunud, „Estonia“ kontsertsaalis.

Palusalu võtab osa Narvas korraldatavast raskejõustikuvõistlusist, kus tema vastaseks on arvatavasti Karklin või Kotkas.

Kuulus poksija Max Schmeling võistleb detsembrikuus New Yorgis noore ameeriklase H. Thomas'iga.

MASINAD PÜSTITAVAD REKORDE.

Mootorrattureile 175 ccm klassis W. Winkler (DKW) saavutas lendava startiga tunnikiiiruse 174,233 km/t. 1 miili lendava startiga saavutas kiiruse 164,152 km/t. ja 1 miili seisustart 132,183 km/t.

Autovõidusõidul Rosemeyer (3000—5000 ccm klassis) saavutas hügelkiiruse 201,587 km/t. Kõik mainitud saavutused on maailmarekordid. Üldse möödunud nädalal purustasid masinad 39 senist maailmarekordit.

Sensatsioonilise kiiruse autosõidus saavutas inglise kapten Eyston USA-s Utahi osariigis endise soolajärve põhjal 499,046 km/t. Tema masina võimsus oli 6000 hobusejõudu.

E. Luts, Tallinn.

24.

ON MAID MAAILMAS TUHANDEID JA RAHVAIN MITMEID MILJONEID
(5 punkti)

Juuresoleval joonisel näete kümme-
kond tüüpi maailma rahvastepereist.

Mõned on tulnud „Õpilastelehte“ ter-
vitama kaugest idast, mõned ekvaatori-
palavusest. Teie, lahendajad, vaid ütel-
ge, millistest rahvustest on need oma-
pärase välimusega isikud!

25. A + B = ?
(3 punkti)

	A	B
1		
2		
3		
4		
5		

Kui liidate neljapähealise sõna A sõ-
nale B, siis saate kaheksapähealise sõna,
mille definitioon on antud märktähte-
dega A + B. Katsetage!

1. A värv, B aasta-aeg, A+B R. Sirge sõjarooma;
2. A veeloom, B sugupool, A+B üli-
kooli kehal. kasvatus õppejõud;
3. A prii, B lause vähim osa, A+B
end. eesti ajaleht;
4. A nuru, küsi! B metsatukk, A+B
eesti medalimehi;
5. A vali, karm, B kalla!, A+B soome
rahvuseepos.

26. KOLM KÜSIMUST, MIS
NÕUAVAD „NUPPU“.
(2 punkti)

1. Miks söövad lehmad märtsis
rohkem kui veebruaris, kuigi nende
päevane toiduportsjon on ühesuurune?
2. Kes tahaks meeleldi olla ühe
sillega?
3. Jaan oli minu kaasõpilase isa,
minu kaasõpilane aga polnud Jaani poeg.
Kuidas oli see võimalik?

Tänase nr. lahendid ära saada hiljem.
17. nov.

Õpilasteleht
kupong nr.

8

„ÕPILASTELEHT“ NR. 6 ILMUNUD
MÕISTATUSTE LAHENDID:

17. „Sõjakas raamatukoi“

Raamatukoi pidi läbi närima esimese
köite esikaane, teise köite terveni ja
kolmanda köite tagakaane — siis võis
ta ilmuda päevavalgele.

Koi pidi niisiis läbistama 4 kaant ja
250 lehte (sest teises köites oli 500 lk.).

18. „Milline on kelle?“

Tsitaadid on järgmistest töedest:

- 1) Endel Andrey' „Suveöö“,
- 2) Ants Patašoni „Seiklemas“,
- 3) Vikelase „Lembitu vaim“,
- 4) Musta Albatrossi „Võlleib“.

19. „Raskepärane nimekaart“

Öito R. Klermentö on elukutselt
elektrimontöör.

ÕIGED LAHENDAJAD:

E. Lehtla (10 p.), A. Kopelmann
(10 p.), V. Kuusik (7 p.), K. Miiter
(10 p.), J. Treufeldt (8×10 p.) — 17.
mõistatuse olete lahendanud väga tai-
bukalt!, E. Veem (6×7 p.), J. Luulik
(7 p.).

NEIL VEDAS NR. 6

1. J. Luulik — „Winnetou I“
2. J. Treufeldt — Väike muulane
3. E. Lehtla — Loomi talitamas

TÄNASED AUHINNAD

1. A. Jakobson — „Töö algus“
2. K. Vallio — „Loomaaed“
3. F. R. Kreutzwald — „Maa-alused“

Lähemas
numbris

algab
välja-
lõigatav

Fotokursus !

AITA NAERDA

Edgar Pille, 13 a.
Vastse-Kuuste.

N.

ABINÕU

Väike Peedu tuli suure rutuga sahv-
rist ja hüüdis: „Ema, piimakaussi on
hiir ära uppunud!“

Ema: „Kas võtsid ta välja?“

Peedu: „Ei, ma viskasin kassi jä-
rele.“

M. Pille, Vastse-Kuuste.

N.

KANGELANE.

„Äge oli Vene-Jaapani lahing. Oi,
oi, küll sääl sai püssirohtu raisatud —
kuus pauku minutis!“ —

„Ja, aga teie pidite ka püssi laadima;
siis ei võinud ometi nii ruttu lasta?“

„Kellel oli sääl veel aega laadima
hakata!“

TEEME ISE

Tulevad muretseda kolmekordsest
vineerist, või isegi tammepuust ri-
bad, mille laius 16 ja paksus um-
bes 4 mm. Ribasid on tarvis 4
tükki, nende pikkused on näidatud
joonisel nr. 2. Kui ribadeks tar-
vitatakse kolmekordset vineeri, siis
tuleb vaadata, et välised vineeri-
kiud jookseksid pikuti riba. Ri-
bade Z ja W ning X ja Y ühenda-
miseks muretsesge kaks rõngas-
krui (joon. 5). Ribadele puurige
joonisel 2 näidatud vahemikkude-
ga augukesed, millede läbimõõt
veidi vähem rõngaskruvi läbimõõ-
dust. Ribade pääl olevad arvud
näitavad, misuguste aukude kau-
du tuleks ühendada ribad rõngas-
kruvidega, et suurendada joonist
1½, 2, 2½ jne. korda. Siis val-
mistage puuklots, pikkusega 25,
laiusega 16 ja paksusega 12 mm
ning vineerist riba, mille pikkus
70 mm, laius 16 mm. Järgneb

BALTIKA.

UUS FILATELISTIDE JA KOLLEK-
TIONÄÄRIDE AJAKIRI.

Alates 1. nov. hakkas Valgas ilmuma
Joh. Meisteri toimetusel uus filatelistide
ja kollektsionääride ajakiri „BALTIKA“
(36 lhk.) Uus ajakiri tahab ühendada
Eesti ja kõige maailma filatelistide ja
kollektsionääre, anda neile võimalusi
kirjavahetuse teel omandada postmarke,
huvitavaid vaatekaarte, leida sõpru vä-
lismaal, täiendada oma võõrkeeli jne.
Ajakirjas on registreeritud 4000 abo-
nentide-liikmete aadresse.